

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Názory veřejnosti na usazování cizinců v ČR - únor 2015

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v15-02</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>2. – 9. února 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1069</i>
Počet tazatelů:	<i>248</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.43, OV.110, OV.168a, OV.186</i>
Zveřejněno dne:	<i>3. března 2015</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Čadová</i>

V únoru 2015 CVVM v rámci svého pravidelného šetření zkoumalo názory české veřejnosti na cizince dlouhodobě či trvale žijící v České republice. Konkrétně byly zjišťovány postoje k tomu, zda je cizinců žijících v ČR příliš mnoho či nikoli, zda by cizinci měli mít právo v ČR dlouhodobě pobývat, zda by jim měla Česká republika umožňovat usazovat se zde natrvalo a jaké důvody pro přijímání imigrantů jsou přijatelné pro českou veřejnost.

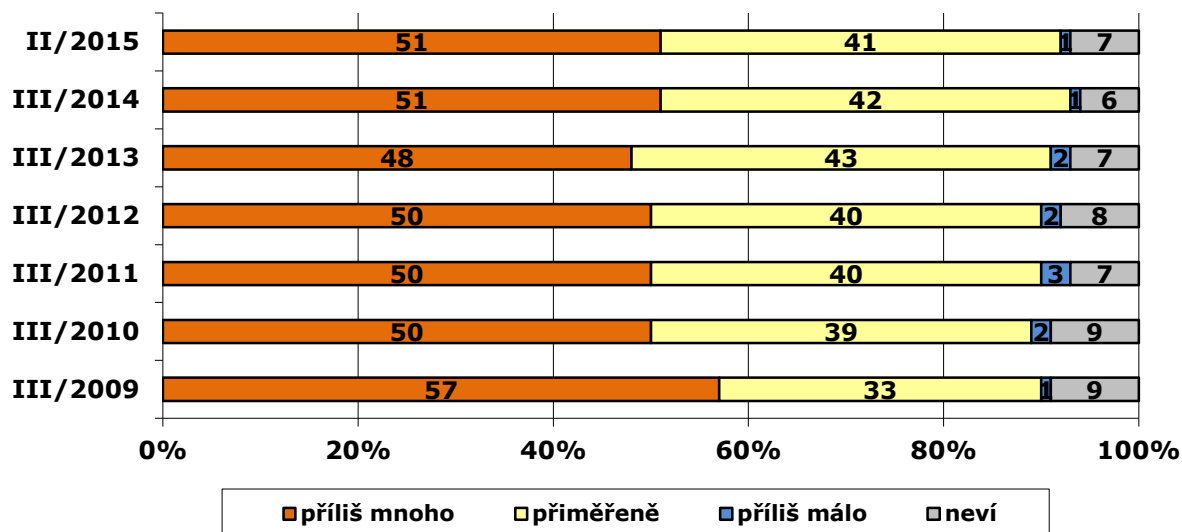
Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, přibližně polovina (51 %) českých občanů soudí, že v České republice žije příliš mnoho cizinců. Že je cizinců u nás přiměřeně, si myslí více než dvě pětiny (41 %) veřejnosti a jen minimum lidí (1 %) se domnívá, že u nás pobývá příliš málo cizinců. 7 % dotázaných neumělo na tuto otázku odpovědět a zvolilo raději odpověď „nevím“.

Oproti minulému šetření z března 2014 nedošlo k žádné změně, která by překračovala hranici výběrové statistické chyby, a rozložení názorů české veřejnosti na tuto otázku tak zůstává již od roku 2010 poměrně stabilní. V roce 2009, kdy byla otázka v této podobě zkoumána poprvé, byl v porovnání s aktuálním výsledkem zřetelně (o 6 procentních bodů) vyšší podíl respondentů, kteří množství cizinců v ČR hodnotili jako přílišné, a to hlavně na úkor podílu těch, kteří množství cizinců viděli jako přiměřené,

(podíl dotázaných označujících množství cizinců žijících v ČR za průměrné je v současnosti o 8 procentních bodů vyšší než v roce 2009.)

Graf 1: Názory na množství cizinců žijících v ČR¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 2. 2015, 1069 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Podrobnější analýza ukázala některé sociodemografické rozdíly v názorech na množství cizinců pobývajících v ČR: Lidé deklarující dobrou životní úroveň, dotázaní mající vysokoškolské vzdělání, mladí lidé ve věku do 29 let, respondenti, kteří se sami na škále politické orientace přiřadili k pravému středu a ti, kteří by ve volbách do Poslanecké sněmovny podpořili TOP 09 nebo Stranu zelených, se o něco častěji kloní k možnosti *přiměřeně*. Stejná odpověď se častěji také objevovala mezi lidmi, kteří mají mezi svými přáteli nebo známými nějaké cizince, a těmi, kteří se domluví alespoň jedním cizím jazykem (kromě slovenštiny). Možnost *příliš mnoho* relativně častěji uváděli lidé se středním vzděláním bez maturity nebo vyučení, dotázaní deklarující špatnou životní úroveň vlastní domácnosti, respondenti, kteří se na škále levice-pravice řadili jednoznačně nalevo, rozhodnutí nevolíči bez preferované strany nebo volíči, kteří by ve volbách podpořili KSČM. Tato odpověď se rovněž častěji objevovala u lidí, kteří mezi cizinci nemají přátele nebo známé a neumějí se domluvit žádným cizím jazykem.

Další zjišťovanou věcí bylo, zda by cizinci měli mít možnost dlouhodobě pobývat na území ČR. Z nabízených odpovědí více než tři čtvrtiny respondentů (77 %) vybraly možnost „jen za určitých podmínek“. Pouze 5 % českých občanů zastává názor, že cizinci by na území ČR měli mít možnost pobývat bez omezení. 16 % dotázaných naopak uvedlo, že by cizincům nemělo být vůbec umožněno dlouhodobě u nás pobývat.

¹ Znění otázky: „Domníváte se, že v současné době žije cizinců na území České republiky“ Varianty odpovědí: příliš mnoho, přiměřeně, příliš málo.

Tabulka 1: Dlouhodobý pobyt cizinců v ČR² (%)

	5/03	5/07	3/08	3/09	3/10	3/11	3/12	3/13	3/14	2/15
vůbec ne	17	10	8	11	9	10	11	11	11	16
jen za určitých podmínek	73	74	80	78	78	79	77	77	80	77
bez omezení	5	12	9	7	10	8	9	9	6	5
neví	5	4	3	4	3	3	3	3	3	2

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 2. 2015, 1069 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Názory veřejnosti na tuto otázku byly dlouhodobě poměrně stabilní a v období let 2008 až 2014 se nijak významně neměnily. V porovnání s výzkumem realizovaným v březnu 2014 došlo ale v aktuálním šetření k nárůstu podílu těch, podle kterých by dlouhodobý pobyt cizinců v České republice vůbec neměl být umožňován, a to o 5 procentních bodů. V současnosti je tak nejvyšší od roku 2007.

Názor, že by pobyt cizinců na území ČR vůbec neměl být povolen, častěji zastávají lidé starší 60 let, důchodci, nezaměstnaní, respondenti deklarující špatnou životní úroveň vlastní domácnosti, ti, kteří se na škále politické orientace řadí jednoznačně nalevo, rozhodní nevolíci bez preferované strany nebo ti, kteří by ve volbách podpořili KSČM. Častěji se tento názor objevoval také mezi lidmi, kteří mezi cizinci nemají žádné přátele či známé a kteří se nedomluví žádným cizím jazykem. Umožnění pobytu cizincům jen za určitých podmínek by častěji podpořili lidé s vysokoškolským vzděláním (ti se naopak méně často klonili k tomu, že pobyt cizincům v ČR nemá být vůbec umožněn) a ti, kteří se politicky řadí ke středu. Mladí lidé ve věku od 15 do 19 let a studenti by častěji souhlasili s tím, aby cizinci pobývali v ČR zcela bez omezení.

Dále byla všem respondentům položena otázka, zda by mělo být umožněno usadit se v ČR každému, kdo o to projeví zájem. Dvě třetiny (67 %) občanů s tímto nesouhlasí, z toho 32 % *rozhodně nesouhlasí* a dalších 35 % *spíše nesouhlasí*. Naopak souhlas vyjádřila o málo více než čtvrtina (27 %) obyvatel, v tom 4 % *rozhodně* a 23 % *spíše*.

V porovnání s předcházejícím šetřením, které proběhlo v březnu loňského roku, došlo k nárůstu podílu dotázaných, kteří *rozhodně nesouhlasí* s tím, aby každému, kdo má v úmyslu přijít do České republiky a žít zde, to bylo umožněno, o 6 procentních bodů, a v porovnání se situací v březnu 2013 zastává tento názor dokonce o 13 procentních bodů více dotázaných. Podíl těch, kteří se rozhodně nedomnívají, že každému, kdo má v úmyslu přijít do ČR a žít zde, by to mělo být umožněno, je tak v současnosti nejvyšší za celé sledované období (tj. od roku 2005). Naopak podíl souhlasících od roku 2010 trvale klesá a nyní je nejnižší od roku 2008.

Tabulka 2: Umožnit trvalé usazování (%)³

	2/05	3/08	3/09	3/10	3/11	3/12	3/13	3/14	2/15
rozhodně ano	3	6	5	5	6	6	5	4	4
spíše ano	25	36	29	36	34	31	31	30	23
spíše ne	43	34	39	36	38	39	40	36	35
rozhodně ne	22	17	21	17	16	18	19	26	32
Neví	7	7	6	6	6	6	5	4	6

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 2. 2015, 1069 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

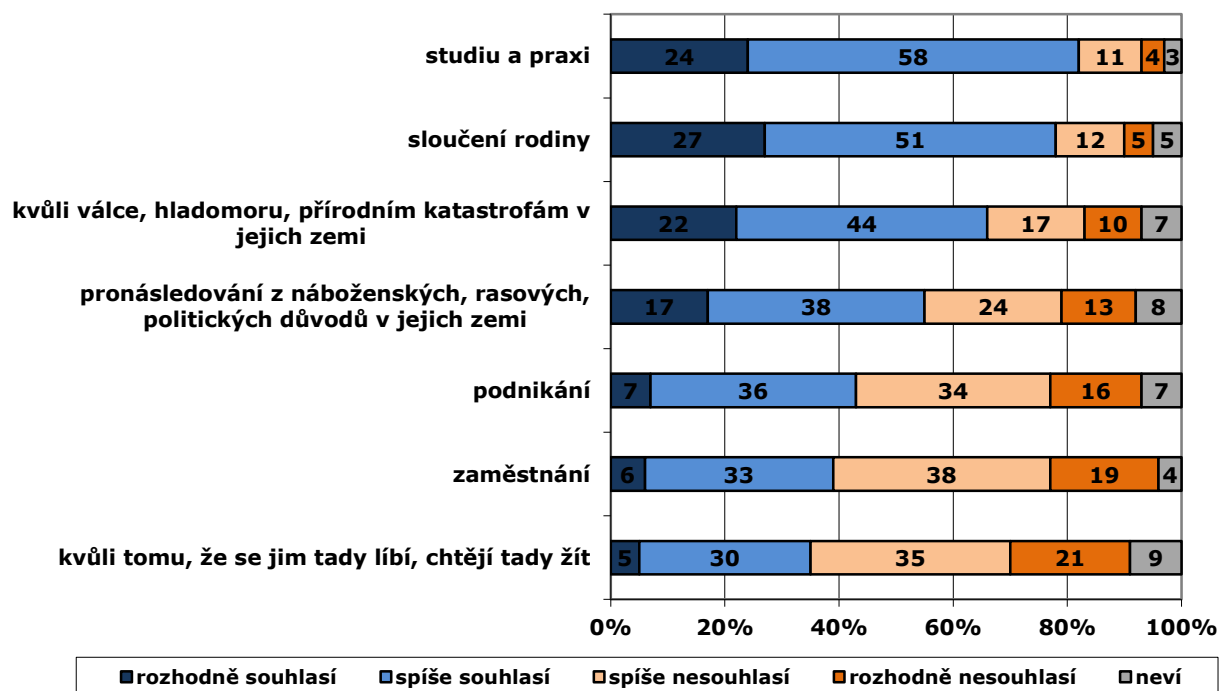
² Znění otázky: „Cizinci by podle Vás v ČR“ Varianty odpovědí: neměli mít vůbec možnost dlouhodobě pobývat, měli mít možnost dlouhodobě pobývat jen za určitých podmínek, měli mít možnost pobývat bez omezení.

³ Znění otázky: „Domníváte se, že každému, kdo má v úmyslu přijít do České republiky a žít zde, by to mělo být umožněno?“ Varianty odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Častěji než ostatní vyjádřili rozhodný nesouhlas s umožněním neomezeného příchodu cizinců lidé se špatnou životní úrovní, ti, kteří se sami řadí na levou stranu politického spektra, voliči KSČM a ti, kteří nemají osobní kontakty s cizinci zde žijícím, a nedomluví se žádným cizím jazykem. Naopak občané s přáteli nebo známými mezi přistěhovalci a lidé hovořící alespoň jedním cizím jazykem v o něco větší míře volí souhlasné odpovědi.

Poslední otázka se zaměřila na přijatelnost různých důvodů pro přijímání imigrantů z pohledu české veřejnosti (viz graf 2). Jako nejpřijatelnější důvody pro přijímání cizinců k pobytu v ČR se ukazují být studium a praxe (82 % *rozhodně + spíše souhlasí*) a sloučení rodiny (78 %). Dvě třetiny českých občanů souhlasí i s přijímáním imigrantů kvůli válce, hladomoru nebo přírodním katastrofám v jejich zemi (66 %) a nadpoloviční většina také z důvodu pronásledování z náboženských, rasových, či politických důvodů (55 %). V případě dalších důvodů již převážil nesouhlas nad souhlasem. S umožněním pobytu za účelem podnikání vyjádřilo souhlas 43 % dotázaných, nesouhlas 50 %. Nesouhlas převážil také v případě přijetí cizinců k pobytu kvůli zaměstnání (39 % souhlas, 57 % nesouhlas). Jako nejméně přijatelný důvod se respondentům jeví to, že se v naší zemi cizincům prostě líbí a chtějí tady žít. Souhlas s umožněním pobytu z tohoto důvodu vyjádřila jen o málo více než třetina dotázaných (35 %), nesouhlas vyslovila nadpoloviční většina (56 %).

Graf 2: Umožnit pobyt cizincům kvůli následujícím důvodům⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 2. 2015, 1069 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují údaje v tabulce 3, ve srovnání s předešlým šetřením z března 2014 došlo prakticky u všech sledovaných položek k významné změně, jedinou výjimku

⁴ Znění otázky: „Souhlasíte či nesouhlasíte s tím, aby Česká republika umožňovala pobyt cizincům kvůli: a) sloučení rodiny, b) podnikání, c) zaměstnání, d) kvůli tomu, že se jim tady líbí, chtějí tady žít, e) studiu a praxi, f) pronásledování ve své zemi z náboženských, rasových, politických a podobných důvodů, g) kvůli válce, hladomoru, přírodním katastrofám v jejich zemi?“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí.

v tomto směru představuje položka „studium a praxe,“ kde se zjištěná změna pohybuje na hranici statistické chyby. U všech ostatních důvodů došlo k poklesu podílu těch, kteří by souhlasili s tím, aby z těchto důvodů byl cizincům umožněn pobyt v naší zemi. Výrazněji poklesla ochota českých občanů umožnit pobyt v ČR cizincům kvůli tomu, že se jim tady líbí, chtějí tady žít (pokles souhlasu o 12 procentních bodů a stejný nárůst nesouhlasu). Zatímco v letech 2012 až 2014 byly podíly souhlasících a nesouhlasících v tomto ohledu přibližně vyrovnané, v aktuálním šetření již nesouhlas výrazně převážil. Převaha nesouhlasných odpovědí se nově objevila také v případě pobytu cizinců z důvodu podnikání (pokles souhlasících o 11 procentních bodů) a zaměstnání (pokles souhlasu o 8 procentních bodů). V případě zaměstnání se tak jedná o nejhorší výsledek za celé sledované období, tj. od roku 2007. Ochota přijímat cizince do naší země však poklesla také u dalších důvodů – v případě souhlasu s pobytem kvůli sloučení rodiny (pokles souhlasu o 6 procentních bodů), kvůli válce, hladomoru, přírodním katastrofám v jejich zemi (pokles souhlasu o 8 procentních bodů) a kvůli pronásledování z náboženských, rasových, politických a podobných důvodů v jejich zemi (pokles o 14 procentních bodů, tedy nejvíce ze všech uváděných důvodů).

Tabulka 3: Souhlas/nesouhlas s umožněním pobytu cizincům kvůli následujícím důvodům – časové srovnání

	5/07	3/09	3/11	3/12	3/13	3/14	2/15
studium a praxe	86/11	86/10	87/10	86/11	86/11	85/13	82/15
sloučení rodiny	78/18	79/15	83/13	85/11	85/12	84/12	78/17
kvůli válce, hladomoru, přírodním katastrofám v jejich zemi	-	-	-	77/17	77/17	74/19	66/27
pronásledování z náboženských, rasových, politických důvodů v jejich zemi	-	-	-	70/21	71/22	69/23	55/37
podnikání*	40/50	41/48	44/49	53/40	56/38	54/40	43/50
Zaměstnání	53/43	49/45	45/50	49/47	48/48	47/48	39/57
kvůli tomu, že se jim tady líbí, chtějí tady žít	-	-	-	48/44	45/47	47/44	35/56

Pozn.: Údaje v tabulce představují procentní součty podílů *rozhodně souhlasí + spíše souhlasí* a *spíše nesouhlasí + rozhodně nesouhlasí*. Dopočet do 100 % u každé dvojice čísel tvoří odpovědi *nevím*.

*V letech 2007 – 2011 bylo znění položky *podnikání na živnostenský list*.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 2. 2015, 1069 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.